

PAJĄKI (ARANEAE) W ARBORETUM I ZAKŁADZIE FIZJOGRAFII W BOLESTRASZYCACH – CZĘŚĆ 2

Spiders (Araneae)

at the Arboretum and the Department of Physiography in Bolestraszyce

ROBERT ROZWAŁKA

*Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Wydział Biologii i Nauk o Środowisku,
ul. Wóycickiego 1/3, 01-938 Warszawa, e-mail: arachnologia@wp.pl;*

Spis treści

PODSUMOWANIE	3
Tab. 1. Wykaz gatunków pająków (Araneae)	4

PODSUMOWANIE

Obszar Arboretum w Bolestraszycach okazał się miejscem występowania wielu interesujących pająków. Badania wykazały obecność 168 gatunków, czyli około 20,5% araneofauny wykazanej w Polsce. Stwierdzono sześć gatunków uznanych za zagrożone w skali kraju: *Enoplognatha mordax*, *Philodromus albidus*, *Pseudicius encarpatus*, *Theridiosoma gemmosum*, *Tmarus piger*, *Synageles venator* i szereg rzadkich, np. *Ero aphanus*, *Dipoena melanogaster*, *Hyptiotes paradoxus*, *Hypsosinga heri*, *Nigma walckenaeri* (Staręga i in. 2002). Z różnych środowisk reprezentowanych w Arboretum szczególnie interesujące są szuwary, porastające brzegi stawów i wilgotne cieniste rowy. W tych biotopach stwierdzono obecność m.in.: *Araneus alsine*, *Enoplognatha mordax*, *Hypsosinga heri* i *Theridiosoma gemmosum*. W tym samym biotopie stwierdzono także gatunek inwazyjny – *Mermessus trilobatus*. Środowiskiem, w którym zebrano wiele innych interesujących pająków były również pnie drzew. Liczne stare drzewa i pełna szczelin i spękań kora były miejscem występowania m.in. *Coriarachne depressa*, *Dipoena melanogaster*, *Haplodrassus cognatus*, *Pseudicius encarpatus*, *Scotophaeus scutulatus*. Rozpoczęte w 2014 r. badania należy kontynuować, gdyż przedstawione wstępne dane wskazują na duże zróżnicowanie araneofauny występującej w Arboretum i należy się spodziewać jeszcze wielu dalszych interesujących gatunków.

Ryc. 3. *Nigma walckenaeri*, fot. M. Szewczyk

Ryc. 4. Samica *Theridiosoma gemmosum*, fot. M. Szewczyk

Tab. 1. Wykaz gatunków pająków (Araneae) zebranych na terenie Arboretum w Bolestraszycach. Wybrane preferencje środowiskowe: ara – gatunek araneofagiczny, arb – gatunek zamieszkujący drzewa i krzewy, cv – troglofil, zamieszkujący różne środowiska podziemne, hi – gatunek higrofilny, hs – gatunek hemisynantropijny, mm – gatunek myrmekofagiczny, mt – gatunek gór i pogórzy, sn – gatunek synantropijny, tt – gatunek związany z pniami drzew, wt – gatunek żyjący w wodzie, gwiazdką (*) zaznaczono gatunki nienotowane z Niziny Sandomierskiej w sensie Katalogu Fauny Polski, RL – kategorie zagrożeń według Staręgi i in. (2002), EN – silnie zagrożone, VU – umiarkowanie zagrożone, narażone, DD – o statusie słabo rozpoznanym.

Tab. 1. The list of spider species (Araneae) collected of the Bolestraszyce Arboretum. Selected habitat preferences: ara – araneophagous species, arb – species living in trees and shrubs, cv – troglomorphic species, livings in various underground environments, hi – hygrophilic species, hs – hemisynanthropic species, mm – myrmecophagous species, mt – species living in the mountains and foothills, sn – synanthropic species, tt – species related to trunks tree, wt – species living in water; asterisk (*) marked species unlisted from the Sandomierska Valley in the sense of Polish Fauna Catalogue; RL – categories of threat according to Staręga et al. (2002): EN – endangered, VU – vulnerable, DD – data deficient.

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
Agelenidae		
1. Agelena labyrinthica (Clerck)		
2. Allagelena gracilens (C.L. Koch)		
3. Coelotes terrestris (Wider)	mt	
4. *Eratigena atrica (C.L. Koch)	hs	
5. Tegenaria ferruginea (Panzer)	tt, hs	
Amaurobiidae		
6. Amaurobius fenestralis (Ström)	tt	
Anyphaenidae		
7. Anyphaena accentuata (Walckenaer)	tt, arb	
Araneidae		
8. Aculepeira ceropegia (Walckenaer)		
9. Agalenatea redii (Scopoli)		
10. Araneus alsine (Walckenaer)	hi	
11. Araneus diadematus Clerck		
12. Araneus marmoreus Clerck		
13. Araneus quadratus Clerck		
14. Araneus sturmi (Hahn)		
15. Araniella cucurbitina (Clerck)		
16. Araniella opisthographa (Kulczyński)		
17. Argiope bruennichi (Scopoli)		
18. Cericidia prominens (Westring)		
19. Cyclosa conica (Pallas)		
20. Cyclosa oculata (Walckenaer)		
21. *Gibbaranea bituberculata (Walckenaer)		
22. *Hypsosinga heri (Hahn)	hi	
23. Hypsosinga pygmaea (Sundevall)		
24. Larinioides cornutus (Clerck)	hi	

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
25. Larinioides patagiatus (Clerck)		
26. Larinioides sclopetarius (Clerck)	tt, hs	
27. Leviellus stroemi (Thorell)	tt	
28. Mangora acalypha (Walckenaer)		
29. Nuctenea umbratica (Clerck)	tt, hs	
30. Singa hamata (Clerck)		
Cheiracanthiidae		
31. Cheiracanthium erraticum (Walckenaer)		
Clubionidae		
32. *Clubiona comta C.L. Koch		
33. Clubiona lutescens Westring	arb	
34. Clubiona neglecta O.P.- Cambridge		
35. Clubiona pallidula (Clerck)	tt, arb	
36. Clubiona phragmitis C.L. Koch	hi	
37. Clubiona terrestris Westring	arb	
Cybaeidae		
38. Cybaeus angustiarum L. Koch	mt	
Dictynidae		
39. Argenna subnigra (O.P.- Cambridge)		
40. Argyroneta aquatica (Clerck)	wt	
41. Dictyna arundinacea (Linnaeus)		
42. Dictyna uncinata Thorell		
43. *Nigma flavescens (Walckenaer)	arb	
44. *Nigma walckenaeri (Roewer)	arb, hs	
Dysderiidae		
45. Harpactea rubicunda (C.L. Koch)	hs	
Gnaphosidae		
46. Haplodrassus cognatus (Westring)	tt	

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
47. *Haplodrassus signifer (C.L. Koch)		
48. Micaria pulicaria (Sundevall)		
49. Scotophaeus scutulatus (L. Koch)	tt	
50. Zelotes subterraneus (C.L. Koch)		
Hahniidae		
51. Cicurina cicur (Fabricius)		
Linyphiidae		
52. *Agyneta affinis (Kulczyński)		
53. Agyneta rurestris (C.L. Koch)		
54. Araeoncus humilis (Blackwall)		
55. Bathyphantes nigrinus (Westring)	hi	
56. Centromerus sylvaticus (Blackwall)		
57. Ceratinella brevis (Wider)		
58. Diplocephalus cristatus (Blackwall)		
59. Diplocephalus latifrons (O.P.-Cambridge)		
60. Diplostyla concolor (Wider)		
61. Drapetisca socialis (Sundevall)	tt	
62. Entelecara acuminata (Wider)		
63. Erigone atra Blackwall		
64. Erigone dentipalpis (Wider)		
65. Gongylidium rufipes (Linnaeus)		
66. *Kaestneria pullata (O.P.-Cambridge)		
67. Lepthyphantes leprosus (Ohlert)	hs	
68. *Lepthyphantes minutus (Blackwall)	tt	
69. Linyphia hortensis (Sundevall)		
70. Linyphia triangularis (Clerck)		
71. Megalepthyphantes nebulosus (Sundevall)	sn	

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
72. <i>Mermessus trilobatus</i> (Emerton)	inv	
73. <i>Microlinyphia pusilla</i> (Sundevall)		
74. <i>Microneta viaria</i> (Blackwall)		
75. * <i>Moebelia penicillata</i> (Westring)	arb, tt	
76. <i>Neriere clathrata</i> (Sundevall)		
77. <i>Neriere emphana</i> (Walckenaer)		
78. <i>Neriere montana</i> (Clerck)	hs, tt	
79. <i>Neriere radiata</i> (Walckenaer)		
80. <i>Oedothorax retusus</i> (Westring)		
81. <i>Pityohyphantes phrygianus</i> (C.L. Koch)	mt	
82. <i>Stemonyphantes lineatus</i> (Linnaeus)		
83. <i>Tenuiphantes alacris</i> (Blackwall)		
84. * <i>Thyreosthenius parasiticus</i> (Westring)		
85. <i>Tiso vagans</i> (Blackwall)		
86. <i>Trematocephalus cristatus</i> (Wider)	arb	
87. <i>Walckenaeria atrotibialis</i> (O.P.-Cambridge)		
Lycosidae		
88. <i>Alopecosa cuneata</i> (Clerck)		
89. <i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck)		
90. <i>Pardosa amentata</i> (Clerck)		
91. <i>Pardosa lugubris</i> (Walckenaer)		
92. <i>Pardosa palustris</i> (Linnaeus)		
93. <i>Pardosa prativaga</i> L. Koch		
94. <i>Pardosa pullata</i> (Clerck)		
95. <i>Pirata piscatorius</i> (Clerck)	hi	
96. <i>Piratula hygrophila</i> (Thorell)	hi	
97. <i>Trochosa ruricola</i> (de Geer)		
98. <i>Trochosa terricola</i> Thorell		

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
Miturgidae		
99. Zora spinimana (Sundevall)		
Mimetidae		
100. Ero aphana (Walckenaer)	ara	
101. Ero furcata (Villers)	ara	
Nesticidae		
102. Nesticus cellulanus (Clerck)	cv, hs	
Philodromidae		
103. Philodromus albidus Kulczyński	arb, tt	DD
104. Philodromus aureolus (Clerck)	arb, tt	
105. Philodromus cespitum (Walckenaer)	arb, tt	
106. Philodromus collinus C.L. Koch	arb, tt	
107. Philodromus margaritatus (Clerck)	tt	
108. Tibellus oblongus (Walckenaer)		
Pholcidae		
109. Pholcus alticeps Spassky	sn	
110. Pholcus opilionoides (Schrank)	hs	
Phrurolithidae		
111. Phrurolithus festivus (C.L. Koch)		
Pisauridae		
112. Pisaura mirabilis (Clerck)		
Salticidae		
113. *Attulus inexpectus (Logunov et Kronstedt)		
114. Attulus pubescens (Fabricius)	hs, tt	
115. Ballus chalybeius (Walckenaer)		
116. Euophrys frontalis (Walckenaer)		
117. Evarcha arcuata (Clerck)		

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
118. Evarcha falcata (Clerck)		
119. Heliophanus cupreus (Walckenaer)		
120. Heliophanus flavipes (Hahn)		
121. Phlegra fasciata (Hahn)		
122. Pseudicius encarpatus (Walckenaer)	tt	EN
123. Salticus scenicus (Clerck)	hs, tt	
124. Salticus zebraneus (C.L. Koch)	tt	
125. Synageles venator (Lucas)	hi	VU
Segestriidae		
126. Segestria senoculata (Linnaeus)	tt	
Sparassidae		
127. Micrommata virescens (Clerck)		
Tetragnathidae		
128. Metellina mengei (Blackwall)		
129. *Metellina merianae (Scopoli)		
130. Metellina segmentata (Clerck)		
131. Pachygnatha clercki Sundevall	hi	
132. Pachygnatha degeeri Sundevall		
133. Tetragnatha extensa (Linnaeus)		
134. Tetragnatha montana Simon	hi	
Theridiidae		
135. Cryptachaea riparia (Blackwall)		
136. *Dipoena melanogaster (C.L. Koch)	tt, arb, mm	
137. *Enoplognatha latimana Hippa et Oksala		
138. Enoplognatha mordax (Thorell)	hi	VU
139. Enoplognatha ovata (Clerck)		
140. Enoplognatha thoracica (Hahn)		

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
141. <i>Euryopis flavomaculata</i> (C.L. Koch)		
142. <i>Neottiura bimaculata</i> (Linnaeus)		
143. <i>Parasteatoda lunata</i> (Clerck)	arb, hs	
144. <i>Parasteatoda simulans</i> (Thorell)	arb	
145. <i>Parasteatoda tabulata</i> (Levi)	sn	
146. <i>Parasteatoda tepidariorum</i> (C.L. Koch)	sn	
147. <i>Phylloneta impressa</i> (L. Koch)		
148. <i>Phylloneta sisypchia</i> (Clerck)		
149. <i>Platnickina tinctoria</i> (Walckenaer)	arb	
150. <i>Robertus arundineti</i> (O.P.-Cambridge)		
151. <i>Steatoda bipunctata</i> (Linnaeus)	tt, hs	
152. <i>Steatoda castanea</i> (Clerck)	sn	
153. <i>Theridion mystaceum</i> L. Koch	tt	
154. <i>Theridion pictum</i> (Walckenaer)		
155. <i>Theridion varians</i> Hahn	arb	
Theridiosomatidae		
156. * <i>Theridiosoma gemmosum</i> (L. Koch)	hi	VU
Thomisidae		
157. <i>Diaea dorsata</i> (Fabricius)	arb	
158. <i>Coriarachne depressa</i> (C.L. Koch)	tt	
159. <i>Ebrechtella tricuspida</i> (Fabricius)	arb	
160. <i>Misumena vatia</i> (Clerck)		
161. <i>Ozyptila praticola</i> (C.L. Koch)		
162. <i>Ozyptila trux</i> (Blackwall)		
163. <i>Tmarus piger</i> (Walckenaer)	arb	VU
164. <i>Xysticus bifasciatus</i> C.L. Koch		
165. <i>Xysticus cristatus</i> (Clerck)		

Gatunki / Species	Wybrane preferencje środowiskowe / Selected habitat preferences	RL
166. <i>Xysticus kochi</i> Thorell		
167. <i>Xysticus ulmi</i> (Hahn)	hi	
Uloboridae		
168. <i>Hyptiotes paradoxus</i> (C.L. Koch)	arb	